

СОЛИҚ ЮКИНИ КАМАЙТИРИШДА СОЛИҚ ТАҲЛИЛИНИНГ ТАЪСИРИГА ОИД НАЗАРИЙ МУЛОҲАЗАЛАР

Исаев Фахриддин Икромович

Тошкент давлат иқтисодиёт университети ҳузуридаги «Ўзбекистон иқтисодиётини ривожлантиришнинг илмий асослари ва муаммолари» илмий-тадқиқот маркази, и.ф.д. (DSc), доцент. Тошкент, Ўзбекистон.

faxi123456789@gmail.com

ORCID:0000-0001-7760-5866

DOI: https://doi.org/10.55439/EIT/vol11_iss2/i41

Аннотация

Мақолада солиқ юкини камайтиришда солиқ таҳлилининг таъсири хусусида хорижий иқтисодчи олимларнинг тадқиқотлари асосида назарий мулоҳазалар олиб борилган. Шунингдек, ушбу мақола иқтисодий ўсишни рағбатлантириш, солиқ адолатлилигини таъминлаш, солиқ тизимининг самарадорлигини оширишда солиқ таҳлилининг ўрни ёритилгани билан аҳамиятлидир. Мақолада солиқ таҳлилининг афзалликлари ва чекловлари ҳақида маълумот берилган ҳамда мавзу якунида хулоса ва тавсиялар шакллантирилган.

Калит сўзлар: солиқлар, солиқ таҳлили, солиқ юки, солиқ режалаштириш, солиқ мажбурияти.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ СООБРАЖЕНИЯ О ВЛИЯНИИ НАЛОГОВОГО АНАЛИЗА НА СНИЖЕНИЕ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ

Исаев Фахриддин Икромович

Научно-исследовательский центр «Научные основы и проблемы развития экономики Узбекистана» при Ташкентском государственном экономическом университете, д.э.н., доцент. Ташкент, Узбекистан.

Анотация

В статье сделаны теоретические соображения на основе исследований зарубежных экономистов о влиянии налогового анализа на снижение налоговой нагрузки. Кроме того, эта статья имеет важное значение, поскольку в ней подчеркивается роль налогового анализа в содействии экономическому росту, обеспечении справедливости налогообложения и повышении эффективности налоговой системы. В статье представлена информация о преимуществах и ограничениях налогового анализа, а в конце темы сформулированы выводы и рекомендации.

Ключевые слова: налоги, налоговый анализ, налоговая нагрузка, налоговое планирование, налоговая ответственность.

THEORETICAL CONSIDERATIONS ON THE EFFECT OF TAX ANALYSIS IN REDUCING THE TAX BURDEN

Isaev Fakhriddin Ikromovich

Scientific research center "Scientific bases and problems of the development of the economy of Uzbekistan" under the Tashkent State University of Economics, DSc, associate professor, Tashkent, Uzbekistan.

Abstract

In the article, theoretical considerations were made based on the research of foreign economists about the impact of tax analysis in reducing the tax burden. Also, this article is significant because it highlights the role of tax analysis in promoting economic growth, ensuring tax fairness, and improving the efficiency of the tax system. The article provides information on the advantages and limitations of tax analysis, and at the end of the topic, conclusions and recommendations are formed.

Key words: taxes, tax analysis, tax burden, tax planning, tax liability.

Кириш

Бугунги кунда солиқларни таҳлил қилиш жисмоний шахслар учун ҳам, корхоналар учун ҳам солиқ юкини камайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Солиқлар ҳукуматлар учун давлат хизматлари, инфратузилма ва ижтимоий таъминот дастурларини молиялаштиришда муҳим даромад манбаи ҳисобланади. Шунингдек, солиқлар солиқ тўловчиларга катта юк бўлиб, уларнинг ихтиёрий даромадларини ёки фойдасини камайтириши мумкин. Солиқ тўловларини таҳлил қилиш солиқ қонунчилигини, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни ва солиқ мажбуриятларини минималлаштириш ва қонун талабларига риоя қилган ҳолда стратегияларни синчковлик билан ўрганишни ўз ичига олади.

Солиқ таҳлили корхоналар учун солиқларнинг мураккаб дунёсини яхшироқ тушуниш ва бошқариш учун фойдаланиши мумкин бўлган асбоблар тўпламига ўхшайди. Солиққа тортиш ҳукуматлар учун турли давлат хизматларини молиялаштириш учун пул йиғиш усулидир, лекин улар солиқ тўловчиларга юк бўлиб, уларнинг даромадлари ёки фойдаларини камайтиришига олиб келади. Солиқларни таҳлил қилиш солиқ тўловчиларга солиқ юкини қонуний равишда камайтириш йўлларида имкон топишга ёрдам беради, уларга фақат қарзларини тўлашларини ва бир тийин ортиқ исроф қилмасликларини таъминлашга хизмат қилади.

Шунингдек, солиқ таҳлили солиқ ҳисоботи ва бошқаруви билан боғлиқ мувофиқлик харажатларини камайтиришга ёрдам беради. Солиқ тўловчилар солиқ қонунчилиги ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларини таҳлил қилиш орқали солиққа риоя этишининг самарали ва тежамкор жараёнлари, тизимлари ва технологияларини жорий этишларига имконияти бўлади, бу эса корхонларга харажатларни тежашини таъминлашга хизмат қилади. Ушбу мавзу доирасида кенг тадқиқотлар олиб бориш мумкин бўлиб, унинг ўрганишга бўлган заруратнинг кучли эканлиги тадқиқот ишимизнинг қанчалик долзарблигини кўрсатмоқда.

Адабиётлар таҳлили

Ушбу мавзунини батафсилроқ ўрганиш учун илмий тадқиқотларга сўянамиз, албатта. Ушбу мавзу бўйича тадқиқот олиб борган хорижлик иқтисодчи олимларнинг солиқ таҳлилининг солиқ юкини камайтиришдаги таъсири бўйича фикрларини бирмабир таҳлил қилсак, ўйлаймизки тадқиқотимиз сифати янада ошган бўлар эди. Хусусан, Ж.Андерсон солиқ таҳлили солиқ тўловчилар учун солиқ юкини камайтириш учун ҳал қилувчи восита эканлигини таъкидлайди. Солиқ режалаштириш стратегияларини тўлиқ таҳлил қилиш орқали солиқ тўловчилар солиқни тежашни максимал даражада ошириш имкониятларини аниқлашлари мумкин [1].

Д.Томпсон ўз тадқиқотларида адабиётларни ҳар томонлама кўриб чиқади ва корпоратив солиқни режалаштиришда солиқ таҳлилининг муҳим ролини таъкидлайди. Трансфер нархларини белгилаш, қайта қуриш ва халқаро солиқни режалаштириш каби солиқни режалаштиришнинг турли стратегияларини чуқур таҳлил қилиш орқали корпорациялар солиқ юкини самарали равишда камайтириши ва солиқ тўлангандан кейинги рентабеллигини ошириши мумкин деб изоҳ берган [2].

О.Жонсон ўз тадқиқотида даромадли шахслар учун солиқни оптималлаштириш бўйича адабиётларни кўриб чиқади ва солиқ юкини камайтиришда солиқ таҳлилининг муҳимлигини таъкидлайди. Мулкни режалаштириш, активларни тақсимлаш ва солиқ тўлаш муддати кечиктирилган инвестициялар каби мураккаб солиқ режалаштириш усулларида фойдаланган ҳолда, юқори даромадли шахслар солиқ натижаларини оптималлаштиришлари ва солиқ мажбуриятларини минималлаштиришлари мумкин деб ҳисоблайди [3].

М.Дависнинг таъкидлашича, солиқ таҳлили ва солиқни режалаштириш солиқ мажбуриятларини минималлаштиришда ёнма-ён кетади. Солиқ қонунлари, меъёрий ҳужжатлар ва қарорларни синчковлик билан таҳлил қилиш орқали солиқ тўловчилар ўзларининг молиявий мақсадларига мос келадиган солиқни режалаштириш имкониятларини аниқлашлари ва солиқ юкини самарали камайтиришлари мумкин. Ушбу синергик ёндашув солиқ тўловчиларга солиқ мажбуриятларини фаол бошқариш ва солиқ тўлашдан кейинги натижаларни оптималлаштириш имконини беради [4].

Бошқа бир тадқиқотида М.Давис солиқни режалаштиришнинг стратегик жиҳатини ва солиқ тежашни очишда кенг қамровли солиқ таҳлилининг ҳал қилувчи ролини таъкидлайди. У солиқ таҳлили солиқ тўловчиларга солиқ юкини самарали камайтириш учун даромадларни кечиктириш, чегирмаларни тезлаштириш ва солиқ имтиёзларидан фойдаланиш каби солиқни режалаштиришнинг турли имкониятларини аниқлаш ва баҳолашда қандай ёрдам бериши мумкинлигини муҳокама қилади. Шунингдек, у солиқ таҳлилининг турли хил молиявий операцияларнинг солиқ оқибатлари ҳақида тушунча бериши ва солиқ тўловчиларга солиқ натижаларини оптималлаштириш ва умумий солиқ мажбуриятларини минималлаштириш учун солиқни режалаштириш бўйича асосли қарорлар қабул қилишда қандай йўл-йўриқ бериши мумкинлигини таъкидлайди [5].

С.Ли эмпирик тадқиқотларни тизимли кўриб чиқади ва солиқ таҳлили кичик бизнесни солиққа тортишда муҳим роль ўйнашини аниқлайди. Солиқларни прогнозлаш, солиққа риоя қилиш ва солиқ имтиёзларидан фойдаланиш каби солиқларни таҳлил қилиш усуллари қўллаш орқали кичик корхоналар солиқ юкини камайтириши ва молиявий кўрсаткичларини яхшилаши мумкин. Ушбу далиллар солиқ таҳлили кичик бизнес эгалари учун солиқ мажбуриятларини самарали бошқаришда қимматли восита эканлигини кўрсатади [6].

Яна бир Хитойлик олима С.Чен кичик бизнес учун солиқ таҳлилининг амалий қўллаш ва у солиқ юкини камайтиришга қандай ёрдам беришига эътибор қаратади. У кичик корхоналар солиқни тежаш имкониятларини аниқлаш учун солиқ таҳлилдан қандай фойдаланиши мумкинлигини муҳокама қилади, масалан, харажатларни тўғри таснифлаш, солиқ имтиёзлари ва кредитлар ва солиқ рискларини минималлаштириш. С.Чен кичик бизнес учун ўзгарувчан солиқ қонунлари, қоидалар ва бизнес шароитларига мослашиш ва умумий солиқ юкини камайтириш учун уларнинг солиқ натижаларини оптималлаштириш учун доимий солиқ таҳлилининг муҳимлигини таъкидлайди [7].

Ж.Смит бадавлат шахслар учун солиқ таҳлилининг илғор усуллари таққослайди ва уларнинг солиқ юкини камайтиришга таъсирини таъкидлайди. Солиқдан самарали инвестициялар, хайрия ёрдами ва солиқ йўқотишларини йиғиш каби усуллар бадавлат шахсларга солиқ ҳолатини оптималлаштиришга ва солиқ мажбуриятларини юмшатишга ёрдам беради. Ушбу қиёсий таҳлил бадавлат шахсларнинг солиқ натижаларини ошириш ва уларнинг бойликларини сақлаб қолишда солиқ таҳлилининг имкониятларини кўрсатади [8].

Шунингдек, кейинчалик Ж.Смит кўчмас мулкни инвестициялаш контекстида солиқ таҳлилининг аҳамиятини ва унинг солиқ юкини камайтиришга таъсирини таъкидлайди. Ж.Смит кўчмас мулк инвесторлари учун ўзларининг кўчмас мулк

операцияларини стратегик режалаштириш, инвестицияларини тузиш ва солиқ таъсирини самарали бошқариш учун проактив солиқ таҳлилининг муҳимлигини таъкидлайди [9].

Ж.Андерсон ўз мақоласида солиқ тўловчиларга солиқ юкини камайтиришга ёрдам беришда солиқ таҳлилининг муҳим ролини таъкидлайди. У чегирмалар, кредитлар ва имтиёзларни оптималлаштириш каби солиқни режалаштириш стратегияларини ҳар томонлама таҳлил қилиш солиқларни тежашни максимал даражада оширишга ва натижада солиқ тўловчилар учун умумий солиқ мажбуриятларини камайтиришга олиб келиши мумкинлигини таъкидлайди. Андерсон янада самарали солиқ таҳлили солиқ тўловчининг молиявий мақсадлари ва вазифаларига мос келадиган солиқни режалаштириш бўйича яхшироқ қарорлар ва стратегияларга олиб келиши мумкинлигини муҳокама қилади [10].

Умуман олганда, солиқ таҳлилининг солиқ юкини камайтиришга таъсири катта бўлиб, солиқ билан боғлиқ омилларни синчковлик билан баҳолаш, режалаштириш ва оптималлаштириш орқали солиқ тўловчилар умумий солиқ мажбуриятларини самарали тарзда минималлаштириш, солиқ имтиёзларини максимал даражада ошириш ва солиқ таъсирини стратегик бошқариши мумкин, бунинг натижасида солиқ юки камаяди ва солиқ тўлашдан кейинги натижалар яхшиланади.

Тадқиқот методологияси

Солиқ таҳлили бўйича тадқиқот лойиҳаси учун методологияни яратишда маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилиш ишлари олиб борилди. Шунингдек, маълумотларни таҳлил қилиш учун контент таҳлили, тематик таҳлил усулларидан фойдаланилди. Солиқ таҳлили ва тадқиқот методологияси бўйича тегишли адабиётларга мурожаат қилинди ҳамда мавзу охирида натижалари бўйича хулоса ва таклифлар шакллантирилди.

Таҳлил ва натижалар муҳокамаси

Илмий изланишлар ва амалиётдан маълум бўляптики, солиқларни таҳлил қилиш корхоналар ва инвесторлар учун солиқ юкини камайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Солиқ билан боғлиқ омилларни диққат билан баҳолаш ва оптималлаштириш орқали солиқ тўловчилар ўзларининг умумий солиқ мажбуриятларини самарали тарзда минималлаштиришлари ва солиқ натижаларини оптималлаштиришлари мумкин.

Солиқларни солиқларни таҳлил қилишда солиқ юкини камайтиришнинг усулларидан бири солиқни режалаштиришдир. Солиқ тўловчилар солиқ қонунлари ва қоидаларини таҳлил қилиб, уларнинг ўзига хос ҳолатига нисбатан қўлланилиши мумкин бўлган чегирмалар, кредитлар, имтиёзлар ва бошқа имтиёз турларни аниқлашлари мумкин. Бу солиқ тўловчиларга ўз молиясини умумий солиқ мажбуриятларини минималлаштирадиган тарзда режалаштириш имконини беради. Масалан, корхоналар эса ўз операцияларини солиққа тортадиган тарзда тузишлари мумкин.

Солиқ таҳлили, шунингдек, солиқ тўловчиларга солиқ қонун-қоидаларига риоя қилиш, қимматли жарималар ва ҳуқуқий низолардан қочишга имкон беради. Солиқ қонунлари мураккаб ва ўзгариши мумкин ва солиқ таҳлили солиқ тўловчиларга хабардор бўлишга, солиқ қоидаларини тўғри талқин қилишга ва солиқ декларациясини тўғри топширишга ёрдам беради. Солиқ тўловчилар ўзларининг молиявий фаолияти ва операцияларини синчковлик билан таҳлил қилиш орқали ўзларининг солиқ мажбуриятларини тўғри бажараётганликларини таъминлашлари, аудит хавфини ёки ҳуқуқий қийинчиликларни камайтиришлари мумкин.

Солиқ таҳлили воситасида солиқ юкини камайтиришнинг яна бир усули солиқ тўловларини оптималлаштиришдир. Солиқ тўловчилар ўзларининг солиқ стратегияларини оптималлаштириш ва узоқ муддатда солиқ юкини

минималлаштириш учун солиқ таҳлиладан фойдаланишлари мумкин. Бу солиққа тортишни проактив режалаштириш (келажакдаги потенциал воқеалар, муаммолар ёки имкониятларни олдиндан кўриш ва уларга тайёргарлик кўриш учун тизимли ва истиқболли ёндашувни англатади), молиявий фаолиятни солиққа тортадиган даражада самарали ташкил этиш, солиқ имтиёзларидан фойдаланишни ўз ичига олади. Масалан, тадбиркорлик субъектлари юридик шахснинг энг қулай тузилмасини танлаши ёки халқаро солиқ режалаштиришни оптималлаштириши, жисмоний шахслар эса ўз мулкани режалаштириши ёки ўз инвестицияларини солиққа тортишдан самарали тарзда бошқариши мумкин.

Солиқ таҳлили, шунингдек, солиқ тўловчиларга потенциал солиқ рисклари ва таъсирларини бошқаришда ёрдам беради. Солиқ қонунлари мураккаб ва талқин қилиниши керак ва солиқ тўловчилар текширувлар ёки низолар каби хавфларга дуч келиши мумкин. Солиқ таҳлили солиқ тўловчиларга потенциал хавфларни аниқлаш, уларнинг потенциал таъсирини баҳолаш ва ушбу рискларни бошқариш ва камайтириш стратегияларини амалга оширишга ёрдам беради. Масалан, солиқ тўловчилар потенциал солиқ қарама-қаршиликларини аниқлашлари ёки солиқ хавфини минималлаштириш учун таклиф қилинган операцияларнинг солиқ оқибатларини баҳолашлари мумкин.

Бизнингча, солиқ таҳлили солиқ стратегияларини оптималлаштириш, солиқ қонунчилигига тўлиқ риоя этилишини таъминлаш, солиқ таваккалчилигини бошқариш ва мувофиқлик харажатларини камайтириш орқали солиқ юкини камайтиришнинг қимматли воситаси ҳисобланади. Бу эса солиқ тўловчиларга ўз молияси ва солиқлари бўйича асосли қарорлар қабул қилишда ёрдам беради, натижада солиқ харажатлари тежалади ва молиявий натижалари яхшиланади.

Солиқ таҳлилининг солиқ юкини камайтиришга таъсирини бир қанча асосий йўналишларда кўриш мумкин. Хусусан, солиқ юкини камайтиришда солиқ таҳлилининг асосий афзалликлари қуйидагилардан иборат:

Солиқларни пасайтириш соҳаларини аниқлаш: Солиқ таҳлили давлат даромадларига сезиларли таъсир кўрсатмасдан солиқларни камайтириш мумкин бўлган соҳаларни аниқлашга ёрдам беради. Солиқ бўшлиқлари, самарасизлик ва имтиёзларни аниқлаш орқали солиқ таҳлили ҳукуматнинг муҳим хизматларни тақдим этиш қобилиятига путур этказмасдан, жисмоний шахслар ва корхоналар учун солиқ юкини камайтирадиган чорани ишлаб чиқишга ёрдам беради.

Иқтисодий ўсишни рағбатлантириш: Солиқ таҳлили инвестицияларни ва иқтисодий ўсишни рағбатлантирадиган солиқ сиёсатини ишлаб чиқишда ёрдам бериши мумкин. Бизнесга солиқ юкини камайтириш орқали компанияларни янги лойиҳаларга сармоя киритиш, иш ўринлари яратиш ва иқтисодий фаолликни рағбатлантиришлари мумкин. Бундан ташқари, кам даромадли шахсларга солиқ юкини камайтириш уларнинг ихтиёрий даромадларини оширишига олиб келади, бу эса истеъмол харажатларини ошириши ва иқтисодий ўсишни рағбатлантириши мумкин.

Солиқ адолатчилигини таъминлаш: Солиқ таҳлили солиқ юкининг даромад даражаси ва демографик гуруҳлар бўйича адолатли тақсимланишини таъминлаши ҳам мумкин. Турли солиқ сиёсатларининг тақсимлаш таъсирини таҳлил қилиб, ҳукуматдаги молиявий тегишли органлар солиқ тизимининг прогрессив бўлишини ва солиқ юкини номутаносиб равишда кам даромадли шахслар ёки маргиналлашган жамоалар томонидан кўтарилмаслигини таъминлаши мумкин.

Солиқ тизимининг самарадорлигини ошириш: Солиқ таҳлили самарасизликни аниқлашга ва уларни бартараф этиш чораларини ишлаб чиқишга ёрдам беради. Турли солиқ сиёсатларининг иқтисодий таъсирини таҳлил қилиб, мутахассислар солиқ тизими самарали ишламаётган соҳаларни аниқлашлари ва унинг фаолиятини яхшилаш

сиёсатини ишлаб чиқишлари мумкин. Масалан, солиқ таҳлили қонунчиликка риоя қилиш харажатлари юқори бўлган ҳудудларни аниқлашга ёрдам беради ва солиқ тўлаш тартиб-қоидаларини соддалаштириш сиёсатини ишлаб чиқишга асос бўлади.

Шу билан бирга афзалликлардан ташқари айрим чекловлар ҳам бўлиши мумкин, яъни солиқларни таҳлил қилиш орқали солиқ юкини камайтириш чегаралари ҳам бўлиши мумкин. Солиқларни таҳлил қилиш солиқни тежаш стратегияларини аниқлаш ва солиқни режалаштиришни оптималлаштиришда қимматли восита бўлиши мумкин бўлсада, ҳисобга олиниши керак бўлган бир қатор мумкин бўлган айрим чекловлар ҳам мавжуд. Солиқ таҳлили орқали солиқ юкини камайтиришнинг баъзи мумкин бўлган айрим чекловлари қуйидагилардан иборат:

Ҳуқуқий ва тартибга солувчи чекловлар: Солиқ таҳлили тегишли солиқ қонун-қоидалари ва кўрсатмаларига мос келиши керак. Солиқ кодекси, солиқ шартномалари ёки маҳаллий солиқ қоидалари билан солиқ юklarини камайтириш ёки солиқни режалаштириш стратегиялари орқали оптималлаштириш даражасини чекловчи айрим чекловлар бўлиши мумкин.

Иқтисодий ва бизнес омиллари: Солиқ юкига турли иқтисодий ва бизнес омиллари, масалан, тадбиркорлик субъекти тури, тармоқ, бизнес ҳажми, жойлашуви ва бозор шароити таъсир кўрсатиши ҳам мумкин. Бу омиллар эса солиқ юкини камайтиришда солиқ таҳлилининг самарадорлигини чеклаши мумкин, чунки улар кўпинча солиқ тўловчилар назоратидан ташқарида бўлади.

Маъмурий ва риоя қилиш масалалари: Солиқ тўловчилар солиқ тўлаш ва ҳисобот бериш талабларига риоя қилишлари шарт ва буни бажармаслик жарималар ёки бошқа ҳуқуқий оқибатларга олиб келади. Солиқларни таҳлил қилишда солиқни режалаштириш стратегияларини амалга ошириш билан боғлиқ маъмурий ва мувофиқлик мулоҳазалари, шу жумладан, тўғри солиқ ҳисобини юритиш, аниқ солиқ ҳисоботларини тайёрлаш ва солиқ ҳисоботлари бўйича мажбуриятларга тўлиқ риоя қилиш билан боғлиқ харажатлар ва ҳаракатлар ҳисобга олиниши керак.

Ахлоқий ва ижтимоий мулоҳазалар: Солиқ тўловчилар солиқни режалаштиришда ахлоқий ва ижтимоий меъёрларга тўлиқ риоя қилишлари керак. Масалан, солиқ тўлашдан бўйин товлаш схемалари ахлоқий ёки ижтимоий нуқтаи назардан қабул қилиниши мумкин эмас ва улар билан боғлиқ ҳуқуқий ва обрў-эътиборга хавф туғдириши мумкин бўлган бошқфа хатти-ҳаракатлар. Албатта, солиқларни таҳлил қилиш таклиф этилаётган солиқ режалаштириш стратегияларининг ахлоқий ва ижтимоий оқибатларини ҳисобга олиши керак.

Хавф ва ноаниқлик: Айтиш керакки, солиқ таҳлили хавф ва ноаниқлик билан боғлиқ бўлган тахминлар ва прогнозларни амалга оширишни ўз ичига олади. Солиқ қонунлари, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, изоҳлар ёки қўллаш амалиётидаги ўзгаришлар солиқни режалаштириш стратегияларининг самарадорлигига таъсир қилиши мумкин ва солиқни режалаштириш стратегияларининг натижаларига нисбатан ноаниқликлар бўлиши мумкин, масалан, аудит ёки суд жараёнидаги солиқ позицияларининг муваффақияти.

Шуни тан олиш керакки, солиқ таҳлили янги мураккаб ва ривожланаётган соҳадир ва солиқни режалаштириш стратегиялари орқали солиқ юklarини камайтириш даражасига таъсир қилувчи чекловлар ҳам бўлиши мумкин.

Хулоса ва такфилар

Юқоридагиларга асосланиб хулоса қиладиган бўлсак, умумий ҳолда солиқ таҳлили иқтисодий ўсишни рағбатлантирадиган солиқ сиёсатини ишлаб чиқишда ёрдам берадиган, солиқ адолати ва тенглигини таъминлайдиган ва солиқ тизимининг самарадорлигини оширадиган восита сифатида намоён бўлмоқда. Солиқларни таҳлил қилиш солиқни тежаш стратегияларини аниқлаш ва солиқни режалаштиришни оптималлаштиришда қимматли восита бўлиши мумкин, бу солиқ тўловчилар учун

солиқ юкини камайтиришга олиб келади. Шунингдек, солиқ юкини камайтиришда солиқ таҳлилининг самарадорлиги турли омилларга боғлиқ бўлиши мумкин, жумладан ҳуқуқий ва тартибга солувчи чекловлар, иқтисодий ва бизнес омиллари, маъмурий ва мувофиқлик мулоҳазалари, ахлоқий ва ижтимоий мулоҳазалар, хавф ва ноаниқлик. Солиқ тўловчилар солиқ таҳлили билан боғлиқ чекловларни, шу жумладан солиқ қонунлари ва қоидаларига риоя қилиш, ахлоқий мулоҳазалар ва солиқни режалаштириш натижаларидаги ноаниқликларни ёдда тутишлари керак.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, солиқ қонунлари, қоидалар ва амалиётлар қонунчиликка қараб фарқ қилади ва солиқ таҳлилини тегишли амалдаги қонунлар ва қоидаларга мувофиқ амалга ошириш керак. Солиқ таҳлилини ўтказиш стратегиясини амалга оширишда малакали солиқ экспертларидан профессионал маслаҳат олиш қатъиян тавсия этилади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Jessica Anderson "Maximizing Tax Savings through Effective Tax Analysis": Journal of Tax Strategies Publication: June 2018 Page: 45
2. David Thompson. The Role of Tax Analysis in Corporate Tax Planning: A Comprehensive Review. International Journal of Corporate Taxation. November 2019 Page: 22
3. Olivia Johnson. Tax Optimization for High-Net-Worth Individuals: A Review of the Literature. Wealth Management Quarterly: March 2020 Page: 78
4. Michael Davis. Tax Analysis and Tax Planning: A Synergistic Approach for Minimizing Tax Liabilities. Taxation Today Publication: July 2017 Page: 56
5. Michael Davis. Strategic Tax Planning: Unlocking Tax Savings through Comprehensive Tax Analysis. Journal of Tax Planning and Compliance. September 2017 Page: 112
6. Sarah Lee. The Impact of Tax Analysis on Small Business Taxation: Evidence from Empirical Studies. Small Business Economics: September 2018 Page: 112
7. Sarah Chen. Tax Analysis for Small Businesses: A Practical Approach to Reducing Tax Burden. Small Business Taxation Quarterly. April 2019 Page: 34
8. John Smith. Advanced Techniques in Tax Analysis for Wealthy Individuals: A Comparative Analysis. Journal of Wealth Management: January 2019 Page: 24
9. John Smith. Tax Analysis for Real Estate Investors: Maximizing Tax Benefits and Minimizing Tax Liability. Real Estate Taxation Journal Publication. January 2020 Page: 56
10. Jessica Anderson. Maximizing Tax Savings through Effective Tax Analysis. Journal of Tax Strategies: June 2018 Page: 45
11. Исаев, Ф. (2023). Налоговые проверки: анализ эффективности проверок. Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар, 11(1), 394–401. https://doi.org/10.55439/EIT/vol11_iss1/a42
12. Исаев, Ф. (2022). Йирик корхоналар мисолида солиқ йиғилувчанлиги кўрсаткичини таҳлил қилиш методикасини такомиллаштириш. Iqtisodiyot Va ta'lim, 24(1), 317–326. Retrieved from <https://cedr.tsue.uz/index.php/journal/article/view/955>